

Hartecký žurnál

Jaro - Léto 2023

Úvodem

Luděk Hojný - zakladatel

Vážení čtenáři,
půlrok se půlrokem sešel a my Vám opět nabízíme novinky, zajímavosti a tipy z oblasti ochrany životního prostředí v koncentrované formě Harteckého žurnálu.

Kromě oblíbených rubrik bychom s Vámi rádi otevřeli jedno pro nás velmi palčivé téma, kterým jsou tzv. **pozitivní seznamy zvířat chystané Evropskou unií**. Podle nás totiž tyto "pozitivní seznamy" dovedou přírodu a hlavně biodiverzitu především ke ztrátám, které již nepůjde nikdy zcela nahradit.

Bijeme tedy na poplach a zakládáme **Evropskou asociaci soukromých chovatelů a pěstitelů**.

Obsah

Jaro - Léto 2023

Hartecké novinky

Co je u nás nového

Str. 5 - 14

EAPK

Braňme svá práva
chovat zvířata

Str. 15 - 19

Seznamte se

Klokan rudý

Str. 20 - 25

Obsah

Jaro - Léto 2023

Zajímavé dotace

Podpora biodiverzity

Str. 26 - 30

Nabídka

spolupráce

Zeleň v intravilánu

Str. 31 - 32

Chovatelství

Odkaz minulosti,
koncept budoucnosti

Str. 33 - 38

Obsah

Jaro - Léto 2023

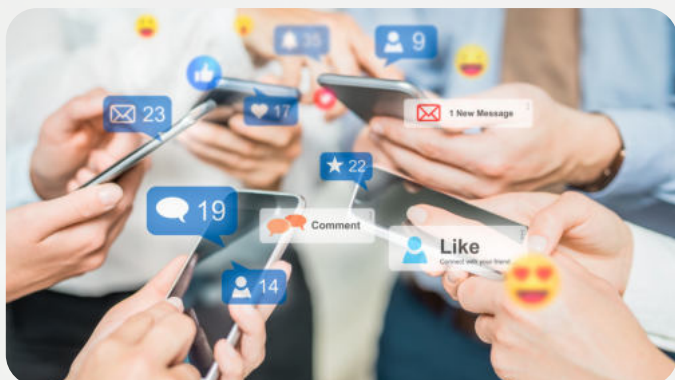
Rozhovor

Tomáš Zdechovský

Str. 39 - 43

Závěrem

Str. 44

Sledujte nás

Str. 45

Hartecké novinky

Co je u nás nového?

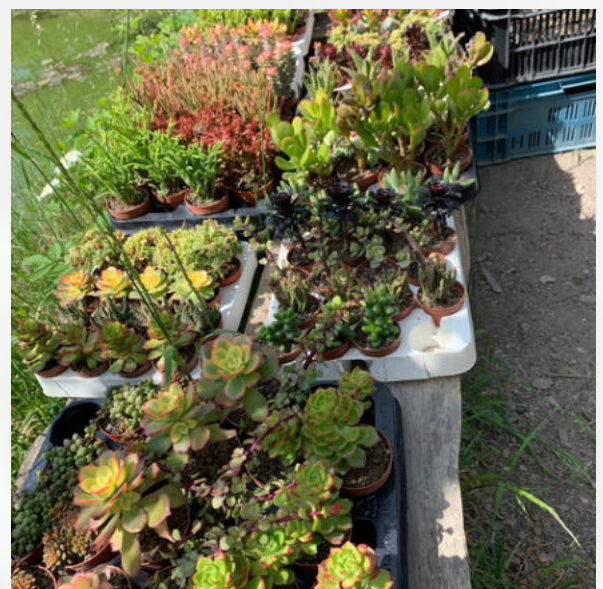
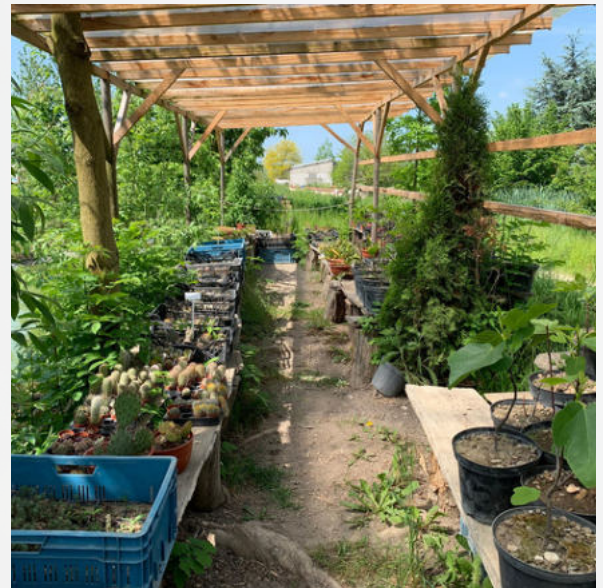
Vážení čtenáři,

jak jste mohli sami pocítit, zima byla letos sice mírná, ale dlouhá.

Protože nás poslední mrazíky opustily teprve nedávno, vše se na Hartě probouzelo a probouzí o něco pomaleji, než tomu bylo v letech minulých. Poslední měsíc a půl je však již ve vzduchu cítit oteplení. A jak je tomu v posledních letech zvykem, jaro je opět krátké a záhy ho střídá teplé letní období. Snad jen s mírou srážek za prvních pět měsíců roku můžeme být spokojeni.

My na Hartě jsme přes zimu tradičně nezháleli a s otevírajícími se branami naší stezky Vám přinášíme několik novinek, na které se u nás můžete těšit.

První novinka Vás uvítá hned po vstupu do areálu. Naše venkovní prodejna vybraných druhů rostlin se začíná hezky plnit. Již dnes u nás můžete zakoupit vybrané druhy skalniček, vodních rostlin, kaktusů či vybraných druhů venkovních fíkovníků. Pokud Vás po vstupu do zahrady zaujme jakýkoli kousek, stačí vyhledat nejbližšího pracovníka nebo zavolat na telefonní číslo paní Hojné 605 251 439.

Hartecké novinky

Co je u nás nového?

Budete - li procházet dál do centra Hartecké stezky, jistě si všimnete již hotového zděného příbytku pro marylky stepní, o jehož výstavbě jsme Vás informovali v posledním čísle žurnálu. Nyní tedy mají naše marylky bezpečný úkryt před občasně se vyskytujícími invazivními druhy predátorů, jakým je např. v minulém čísle zmíněný mýval. Na noc lze dvířka jejich nového apartmá jednoduše zavřít a žádný nezvaný host již nemá šanci se ke zvířatům dostat. Důležité je zmínit, že na příbytek navazuje výběh typu stepi o rozloze cca 300 m².

Pokud zůstaneme u novinek z kategorie infrastruktury a rozložení výběhů, na Hartě můžete vidět hned několik nových naučných cedulí apelujících na trvalou udržitelnost přírody, krajiny a nakládání s energiemi, což je v dnešní době velmi aktuální téma. Doporučujeme se u nich na chvíli zastavit.

Zásadní novinkou je vytvoření prostorného výběhu pro kozy a párek ovcí, který vznikl v zadní části stezky pod vyhlídkou. Zvířata v něm kromě několika estetických terénních úprav naleznou také několik tůňek s naší výbornou "harteckou vodou". Evidentně se jim výběh zalíbil, protože se téměř všem podařilo povít novou generaci.

Hartecké novinky

Co je u nás nového?

A tím už se pomalu dostáváme do oblasti novinek ze světa živých přírůstků, ať už na Hartě narozených nebo přivezených odjinud. Principy platí stále stejné - jsme chovatelé rozličných živočišných druhů, které nás oslovují a u kterých víme, že máme zázemí a prostředky na to, abychom je uživili k jejich i naší spokojenosti. Nejčastějším způsobem nabytí zvíře mimo náš chov však není situace, že bychom si my sami řekli "toho chceme", ale právě naopak - zavolá nám soukromý chovatel, který s chovem z nějakého důvodu končí, alternativně dědic chovatele, kterému vše spadlo neplánovaně na hrb. Někdy jsou zvířata umístěna k adopci z důvodu rozchodu partnerského páru. Důvody jsou různé, ale naše motivace zvířata přijmout (pokud můžeme) je stále stejná - chceme zlepšovat stav přírodní rozmanitosti, biodiverzity, na této planetě. Více o této naší snaze v samostatné kapitole žurnálu související s negativními dopady tzv. pozitivních seznamů zvířat EU.

Nyní pojdme k samotným přírůstkům. Nejlépe viditelným a zároveň mezi návštěvníky nejvíce populárním přírůstkem je Milan. Že Milana ještě neznáte? Jedná se o samce klokana rudého, mohutného druhu klokana. O Milanovi se více dočtete v jedné z

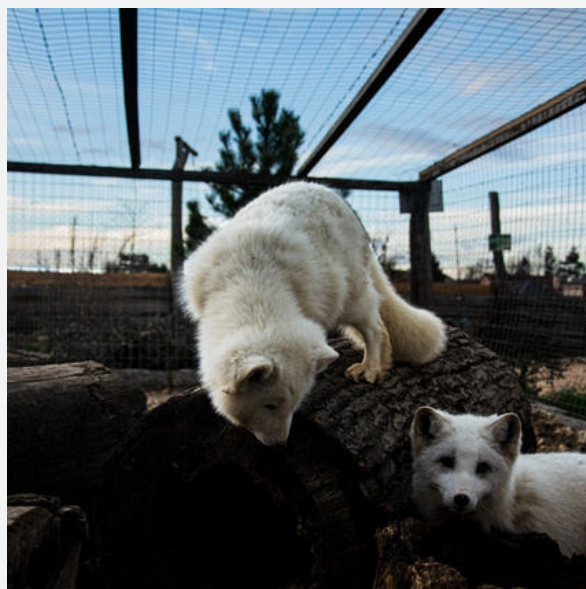
Hartecké novinky

Co je u nás nového?

dalších kapitol žurnálu v rubrice **Seznamte se**, proto se mu nyní více věnovat nebudeme.

Co se týká popularity, klokana téměř dohání párek bílých lišek, Fjuri a Chelsea, které jsme zachránili z rušeného chovu. I když jejich popularita v očích našich návštěvníků stoupá hlavně v podzimních a zimních měsících, kdy jsou lišky plně osrstěné a vypadají doslova jako plyšové medvídci na mazlení. Naopak, když se jaro láme v letní měsíce a lišky začínají kožich shazovat, vypadají spíše jako opelichané slepice. Opravdu však není třeba se o lišky obávat, jedná se o standardní každoroční proces.

Posledním významným dovezeným zvířecím přírůstkem je pštrosice Gerta, která doplnila náš stávající páreček pštrosů Hildu a Taťuldu. K dispozici mají společný výběh o výměře cca 3000 m², ve kterém zároveň v loňském roce došlo k několika úpravám tak, aby měly ptáci dostatek možností a klidu k hnízdění. Všichni jsme zvědaví, jestli se konečně Taťulda tzv. pochlapí a nám se podaří odchovat první pštrosí mláďata přímo na Hartě.

Hartecké novinky

Co je u nás nového?

Nejvíce zřetelným přírůstkem, který se narodil přímo u nás na Hartecké stezce, je malá oslí slečna, kterou jsme po vzoru rodiny Simpsonových a pro její roztomilost pojmenovali Maggie. Oslům se u nás nebývale daří, když se za poslední tři roky jedná již o třetí narozené mládě. Průběžně se snažíme zvyšovat rozmanitost našeho chovu, takže je dosti možné, že bude Maggie, až povyroste, vyměněna za jinou zdravou samičku, která by náš chov obohatila.

Závěrem úvodního článku žurnálu bychom Vás chtěli informovat o našem novém investičním záměru, který by měl celou naši expozici zásadně obohatit. Jedná se o netradiční projekt s názvem **Moře na Pardubicku**. Ne, nemáme záměr kopat velkou jámu ani k ní přivádět kanálem slanou vodu. Naším záměrem je ve spolupráci s panem Josefem Podhajským, majitelem jedné z největších soukromých sbírek exponátů mořské fauny a flory v Česku, pro Vás připravit jedinečnou a stálou expozici ve vnitřních prostorách Hartecké stezky. Tato sbírka začala vznikat již v roce 1968 a za desítky let do ní byly shromážděny tisíce kusů exponátů, a to i ve spolupráci s dalšími světovými odborníky.

Hartecké novinky

Co je u nás nového?

Pan Podhajský nechával do nyníška část své sbírky kočovat republikou v rámci putovní výstavy *Krásy moří a oceánů*. Náš společný projekt by měl pak zahrnovat nejen podstatnou část jeho trvale vystavených exponátů, nýbrž celý ekosystém mořského světa vyobrazený sérií akvárií s mořskou faunou a florou. Expozice bude vhodná nejen pro nadšené jednotlivce, ale samozřejmě také pro organizované školní skupiny.

Závěrem Vás, vážení čtenáři, ještě jednou zveme k nám na Harteckou stezku.

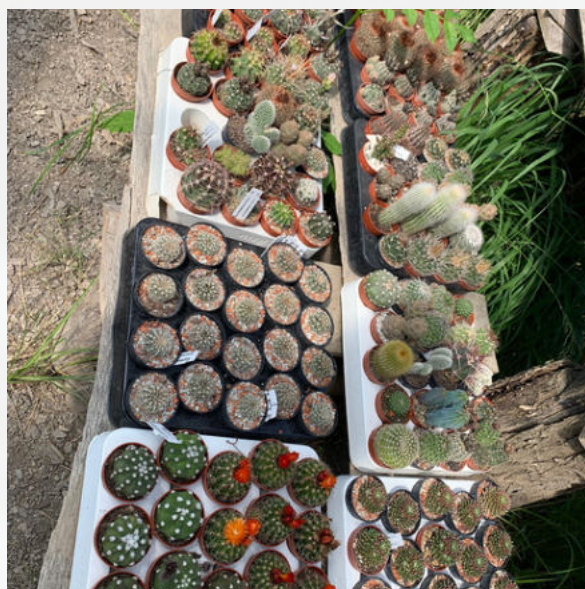
Návštěvou Hartecké stezky nejen podporujete snahu o trvalou udržitelnost přírody, ale jistě tu strávíte pár příjemných chvil a možná se i dozvíte něco nového.

Připraveno je pro Vás k zakoupení krmení pro zvířátka, můžete si u nás vybrat také z pestré palety rostlin a pokud budete mít zájem o uspořádání organizovaného zájezdu nebo školního výletu na míru, rádi se s Vámi domluvíme na podrobnostech.

Váš tým Hartecké stezky

Otevřeno máme:

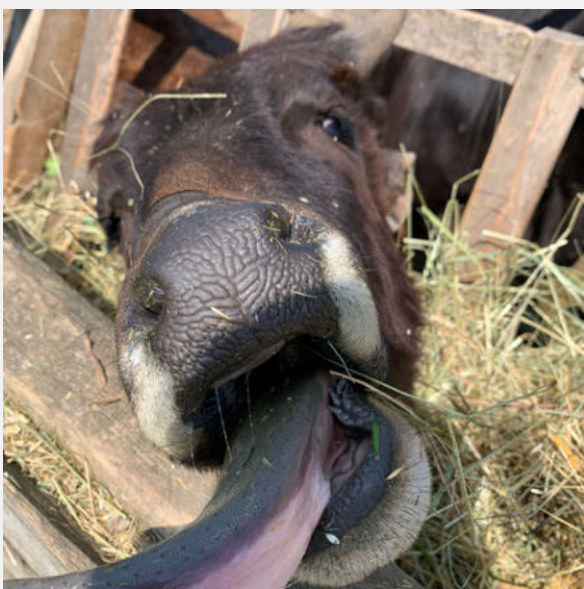
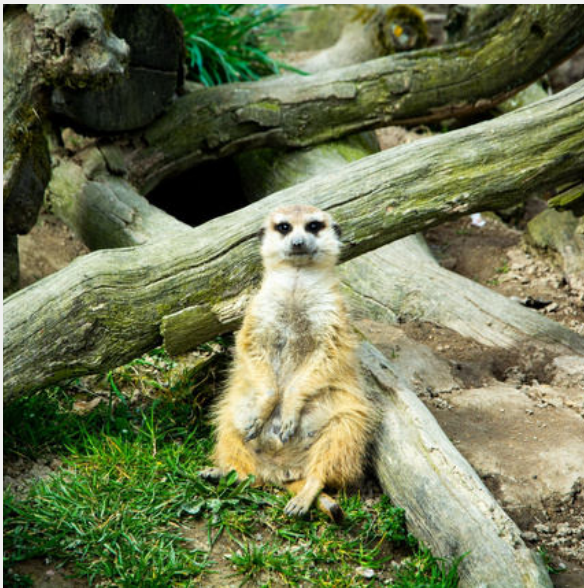
Po - Pá 14 -17/ So 10 -17 / Ne 14 -17

Hartecké novinky

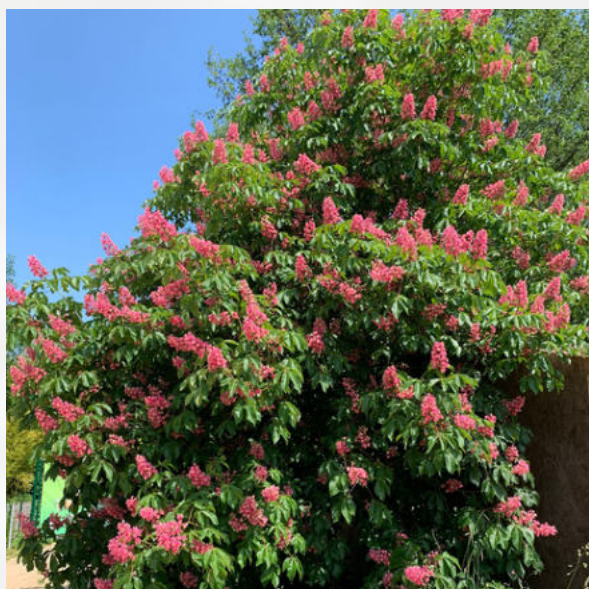
Co je u nás nového?

Hartecké novinky

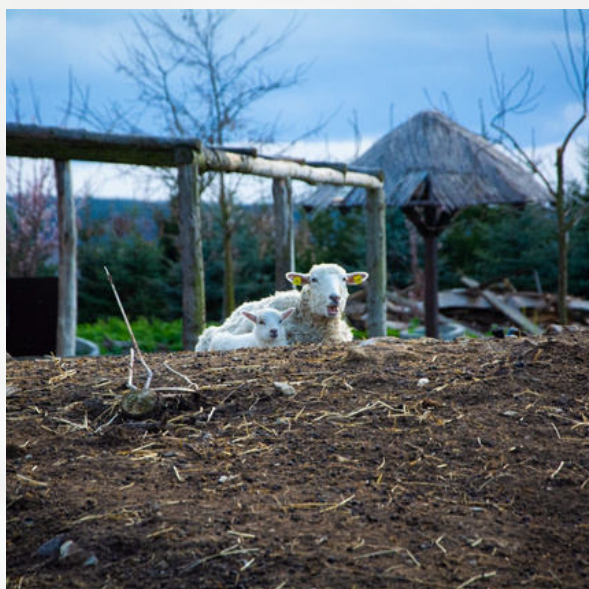
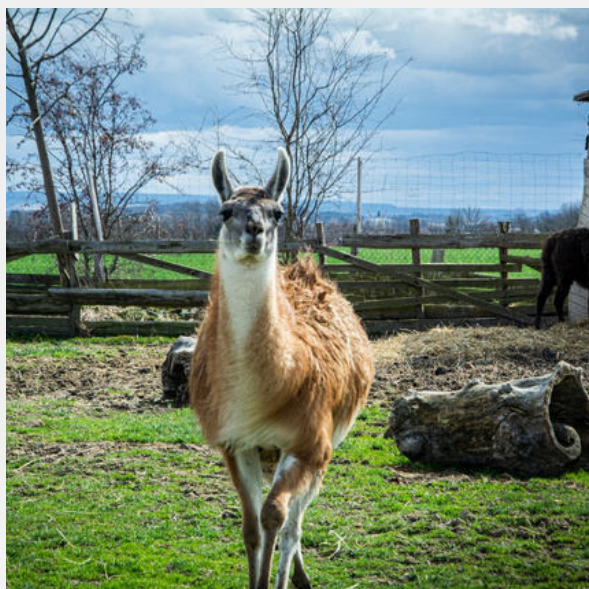
Co je u nás nového?

Hartecké novinky

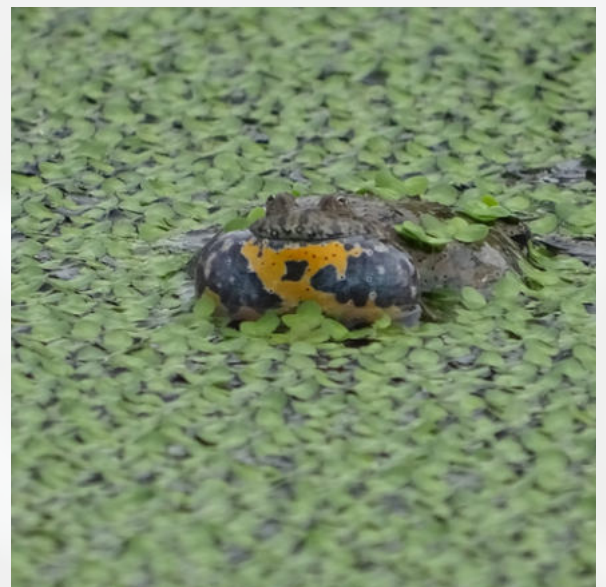
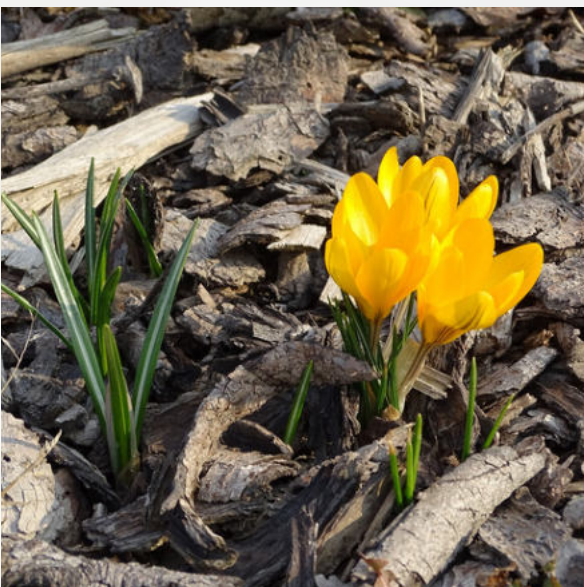
Co je u nás nového?

Hartecké novinky

Co je u nás nového?

EAPK

Braňme svá práva chovat zvířata

Vážení čtenáři, nadšenci do přírody, přátelé,

jak jsme Vám avizovali hned na úvod tohoto čísla Harteckého žurnálu, podstatná část plátku se tentokrát bude točit kolem tématu, které nás velmi zasahuje, a to je zavádění tzv. pozitivních seznamů zvířat v jednotlivých státech Evropské unie a související připravovaná celoevropská legislativa v této oblasti.

V následujících řádcích se Vás pokusíme seznámit s těmito záměry, popsat Vám, v čem podle nás spočívají jejich úskalí a hlavní nebezpečí a jak a proč jsme se rozhodli bránit. Svůj názor nám formou rozhovoru poskytl také poslanec Evropského parlamentu, Tomáš Zdechovský. Byl zrovna podzim roku 2022, kdy se Evropský parlament svým usnesením rozhodl nechat vypracovat studii tzv. **pozitivního seznamu chovu**, který bude jednotný pro celou Evropskou unii a bude obsahovat seznam živočišných druhů, které bude možné chovat v soukromých chovech.

Nejedná se zcela o novinku - některé státy, jako je například Nizozemsko, k podobným sebemrškačským krokům přistoupily již dříve a ušily samy na sebe přísnou vnitrostátní direktivu. Je například zajímavé, že již v roce 2011 zakázalo Nizozemsko chov některých druhů veverek a v roce 2015 vydala země svůj první oficiální pozitivní seznam chovu savců, kdy povolila v soukromých chovech chovat jen několik desítek jejich druhů. Seznam dlouho nevydržel a v roce 2017 je zrušil soud kvůli nedostatečně odůvodněnému rozhodnutí, proč je na seznamu zrovna oněch 51 druhů savců. Nizozemská vláda se však nenechala odradit a od 1.4.2024 vstoupí v této zemi v platnost nový "pozitivní seznam", kde už bude druhů savců pouze 30.

EAPK

Braňme svá práva chovat zvířata

Jak jste asi rychle pochytili, celé je to o drastickém omezení principů chovatelství. A protože Evropský parlament v roce 2022 obdržel celkem 3 petice od západoevropských organizací "na ochranu zvířat" poukazujících na problém pašeráctví a v některých případech nedodržujících se podmínek povolených chovů v Evropě, rozhodl se to vyřešit prostě tak, že drtivou většinu chovu veškerého zvířectva, které se chová, prostě a jednoduše zakáže.

Tedy namísto toho, abychom hledali cesty, jak účinněji bojovat s problémem pašeráctví a s tím často spojeným týráním zvířat (k čemuž bohužel opravdu někdy dochází) a místo toho, abychom zvýšili postihy a vymáhali postihy nečestným chovatelům, "prostě to zakážeme všem a je po problému... a už nám do EP žádná petice nepříjde a žádné zvířátko nepříjde k úhoně".

Slovy slavného uvaděče Jonathana Frakese – věřte, nevěřte, toto se opravdu děje. A pokud se jako poctiví chovatelé nyní neaktivizujeme a nebudeme proti této šílené myšlence bojovat, brzy budeme chovat tak maximálně slepice a ještě nám EU bude nařizovat, kdy přesně má nést vejce a jak přesně má být

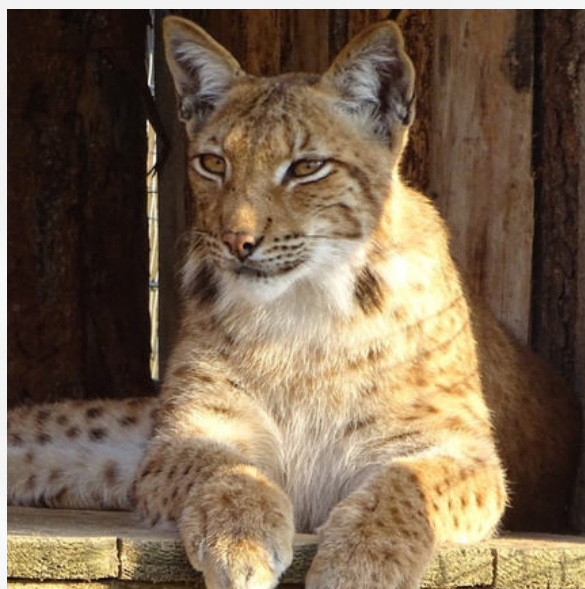
EAPK

Braňme svá práva chovat zvířata

barevné a velké (což už se vlastně děje).

Co je však hlavním cílem a motivací? Argumentace je jednoduchá, avšak v mnoha bodech absolutně nesmyslná. Tedy cílem celé akce je "zvýšení biodiverzity", snížení rizika přenosu nemocí ze zvířat na lidi (viz Covid), snížení míry neodpovídajících transportů zvířat co do podmínek transportu, snížení rizika míry nebezpečnosti chovaných zvířat směrem k lidem (protože všechna chovaná zvířata jsou agresivní a vystresovaná) a zároveň zamezení šíření invazivních druhů (škody způsobené invazivními druhy a jejich následky jsou v EU ročně vyčísleny přes 10 mld. EUR). S tím posledním dokážeme částečně souhlasit, škody způsobené invazivními druhy se stávají i na naší Hartecké stezce, ale nemůže za to povolení chovu zvířete nýbrž nezodpovědný majitel, který jej vypustil do přírody v rozporu s podmínkami chovu.

V každém případě - my říkáme NE! Zakládáme Evropskou asociaci soukromých chovatelů a pěstitelů (European association of private keepers - EAPK), přičemž vyzýváme každého dobrého a zodpovědného

EAPK

Braňme svá práva chovat zvířata

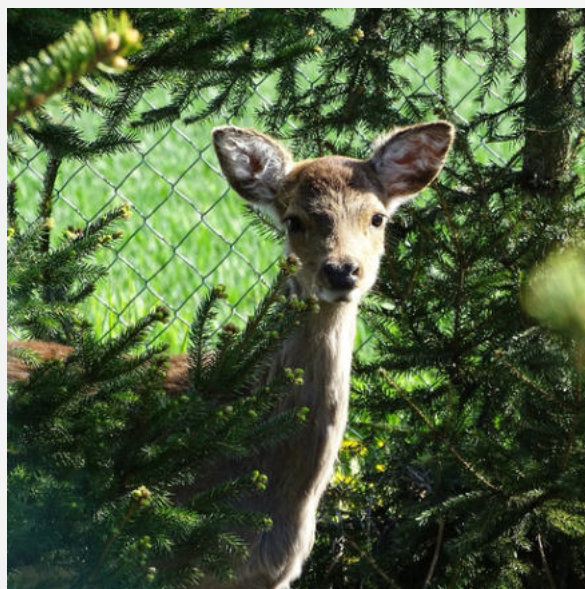
chovatele a pěstitele, aby se přidal k nám a společně budeme hájit naše práva na úrovni národní i mezinárodní.

Proč asociace a jaké jsou její cíle a principy fungování? Obecně známý fakt je, že víc hlav víc ví a dokáže vyvinout větší tlak. Evropská unie a Evropský parlament na petice a jiné akty hromadného tlaku evidentně dají.

Rosteme rychle, k dnešnímu dni má naše asociace i díky možnosti hromadného členství přes 1800 členů a stále roste. Je až úžasné pozorovat, kolika lidem bláznivý záměr způsobuje vrásky.

Co je tedy dnes EAPK? Jedná se o sdružení soukromých subjektů (fyzických a právnických osob) chovatelů a pěstitelů, kteří se věnují chovu volně žijících živočichů a pěstování rostlin za účelem jejich udržení v lidské péči. Právní formou je EAPK zapsaný ústav, tedy nezisková forma organizace.

Mezi cíle EAPK pak patří poskytovat svým členům ucelené informace a hájit principy chovatelství a pěstitelství na úrovni legislativních úprav a norem, a to jak na národním, tak mezinárodním poli.

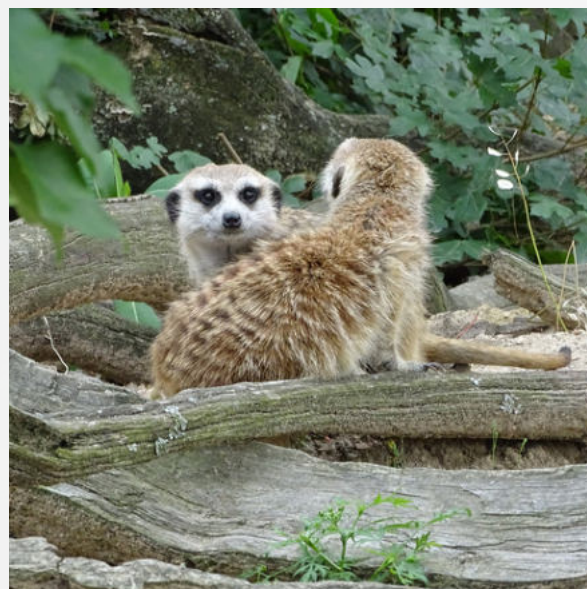

EAPK

Braňme svá práva chovat zvířata

Mezi naše hlavní činnosti tak patří:

1. Poskytování možnosti pro chov a pěstování ohrožených živočichů a rostlin za účelem poznání jejich bionomie, umožnění jejich reprodukce a napomáhání jejich opětovnému rozšíření v přírodě.
2. Podporování programů vedoucích k zachování a obnově druhového bohatství v oblastech tropů a subtropů.
3. Osvěta a propagace v oblasti zachování a obnovy biodiverzity formou přednášek, konferencí, publikací a medializace.
4. Výzkum, vyhledávání i transfer vhodných technologií a strategií pro zachování a obnovu biodiverzity, a to včetně spolupráce s ostatními subjekty státní správy, vzdělávacími a výzkumnými institucemi i partnery ze soukromého sektoru.

Chceš se stát členem?

Členství v EAPK je dobrovolné a bezplatné. Členem se může stát chovatel – pěstitel, či podporovatel EAPK vyplněním elektronického (viz níže) , či listinného formuláře, přičemž na výběr máte z možností individuálního členství a skupinového členství, kdy můžete do iniciativy přihlásit klidně celou Vaší již existující organizaci nebo platformu.

Odkaz na elektronický formulář zde: <https://www.scrb.org/stat-se-clenem-eapk/>

Chraňme naši planetu, biodiverzitu a naše práva chovat zvířata společně.

Seznamte se

Klokan rudý

Macropus rufus

Rubrika Seznamte Vás tentokrát zavede k našim protinožcům do daleké Austrálie. Právě odtud pochází mimo dalších druhů klokanů také klokan rudý, největší druh mezi všemi klokany. Než se však dostaneme k tradičnímu rozhovoru s paní Radkou Hojnou, provozní vedoucí Hartecké stezky, pojďme si o těchto rudých obrech říct něco víc.

V zásadě jsou dvě věci, které jsou na tomto druhu klokana obdivuhodné. Tou první jsou právě tělesné rozměry zvířete, kdy největší samci mohou vážit přes 80 Kg a do výšky měřit klidně 160 cm. Možná právě pro své tělesné rozměry a sílu se právě tento druh klokana stal svého času symbolem v komunitě boxu a groteskního pojetí tohoto sportu.

Tou druhou obdivuhodnou věcí je pak výkonnost mláďat i matky v období březosti a péče o potomky. Respekt zaslouží jak mládě, které po svém narození, naprosto bezbranné o délce 2 cm musí vyšplhat po matčině břiše až do vaku a přisát se ke struku. Respekt však zaslouží také matka, která je najednou schopna pečovat až o tři generace jejich dětí najednou, kdy oplodněné vajíčko ještě čeká v

Seznamte se

Klokan rudý

Macropus rufus

děloze, prostřední potomek saje ze struku ve vaku a nejstarší, již pasoucí se potomek, má občas tendenci vracet se do bezpečí vaku a také si dopřávat nějaký ten doušek mateřského mléka. Pro nás, co jsme zažili dvě vlastní děti relativně krátce po sobě, je toto naprosto heroický výkon. Pro tento účel má dokonce samice klokana rudého vyvinuté dvě dělohy, avšak funguje vždy jen jedna, nikoli obě najednou.

A jaký je způsob života tohoto vačnatce v přirozeném prostředí australských savan? Obvykle se shlukuje do skupin o různém počtu a aktivitu vykazuje především ráno a navečer, kdy jsou příznivější teploty. Přes den stáda a skupiny často odpočívají ve stínu.

A jaké je chovat klokana rudého v prostředí Českých reálií? Na to jsme se, jako již tradičně, zeptali paní Radky Hojně v přiloženém rozhovoru.

Výskyt

vnitrozemí Austrálie

Řád

Málozubí (Diprotodontia)

Seznamte se

Klokan rudý

Macropus rufus

Čeď

klokanovití (Macropodidae)

Velikost

délka těla: 80–160 cm, délka ocasu: 70–120 cm

Váha

20–85 kg

Počet mláďat

1 mládě, krátká březost 32 – 34 dní

Biotop

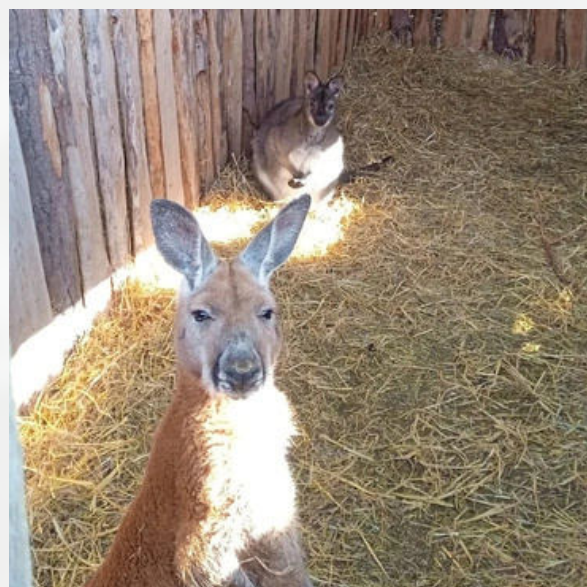
Travnaté území, poušť, polopoušť, otevřená krajina.

Rozhovor s Radkou Hoinou

Paní Hojná, začneme klasickou otázkou – jak se Váš klokan rudý jmenuje a kolik je mu let? Jmenuje se Milan a je to 7. měsíční mládě

Jak se u Vás na Hartecké stezce Milan ocitnul?

Milan se k nám dostal ze Zooparku Stěžery.

Seznamte se

Klokan rudý

Macropus rufus

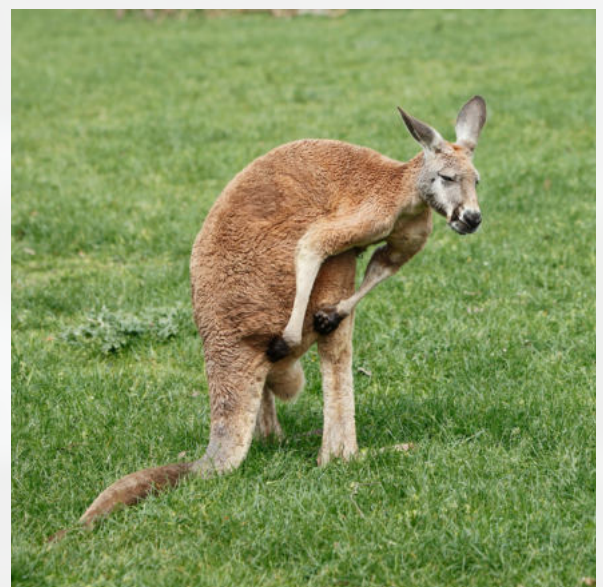
Bylo třeba výběh nebo přístřešek nějak speciálně před umístěním Milana upravit? Je to přece jen daleko větší kus, než Vaši předchozí klokani. Jak vysoký plot dokáže zdolat? A klokani jsou pověstní boxeři, nestává se, že by svými údery "vymlátil" část planěk při pokusech o útěk?

Výběh jsem upravili jen minimálně a spíše pro jistotu. Milan je sice větší, ale zase o dost línější než je náš starý klokan Ouško. S výškou plotu je to otázka, které se dost často smějeme. Ve většině zoologických zahrad mají ploty vysoké cca 120 - 150 cm, našemu klokanovi nestačil v první fázi ani plot 180 cm vysoký.

Jak náročný je vlastně klokan na prostor co se parametrů výběhu týká?

Tady také platí pravidlo, že čím větší prostor tak tím lépe, ale podle parametrů welfare je to 200 m² pro 5ks zvířat, takže to tak velký prostor ve výsledku potřeba není. Naši klokani mají výběh asi 400 m² se vzrostlou zelení, travnatým povrchem a přístřeškem o rozloze 30 m².

Co všechno obnáší péče o klokana? Čím se krmí? A co veterinární péče?

Seznamte se

Klokan rudý

Macropus rufus

Klokan je býložravec, takže krmení je dost jednoduché. V létě se jednoduše pase, přidáváme speciální granule a větve na okus. Ty jsou dost důležité kvůli minerálním látkám. V zimě je jídelníček trochu chudší - seno a speciální granule + větve na okus. Ovoce a zeleninu dle zkušeností a rad chovatelů ze ZOO Zlín nepřidáváme.

Je nějaký vzorec chování, který Vás u klokana, přes to, co se dočtete v knížkách, překvapil?

Překvapilo mě, že se jedná o poměrně líné zvíře. Skoro celý den jen tak někde leží a nic nedělá. Větší aktivita je brzy ráno a za soumraku. Zároveň nás překvapilo, že Milan - klokan rudý je mnohem větší "pohodář" než klokan Bennettův, kterého jsme chovali před tím. I chov těchto klokanů má být mnohem jednodušší zejména z hlediska dietetiky a náchylnosti k různým onemocněním.

Dá se takový klokan socializovat do té míry, že z něj bude "domácí mazlíček" nebo bude alespoň žrát z ruky a přijde na zavolání?

Klokan se asi určitě do jisté míry socializovat dá, jako každé zvíře. Určitě si řada z nás pamatuje seriál Skippy,

Seznamte se

Klokan rudý

Macropus rufus

ale upřímně se o nějaké ochočení vůbec nesnažíme. S každým zvířetem, které chováme se snažíme normálně vyjít. To znamená, že respektujeme jeho prostor a zvíře nestresujeme svojí přítomností, když o přítomnost zrovna nestojí.

Plánujete k němu pořídit samičku? A dočkáme se toho ještě letos?

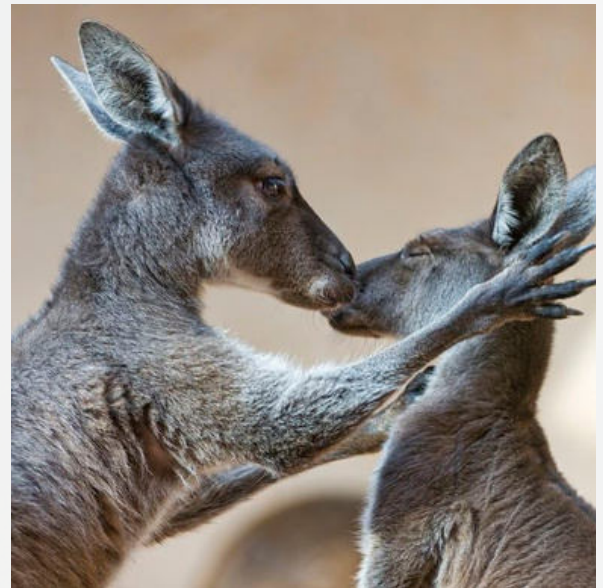
Samičku plánujeme pořídit, ale jestli to dopadne ještě letos zatím nevíme. V Čechách moc lidí tento druh nechová, velkou chovnou skupinu má ZOO Olomouc, ale Ti mají klokany v chovném programu, tak nevíme, jestli bude nějaká možnost samici případně získat.

Co klokan a podnebné podmínky v našich končinách? Přežil by celoročně v české přírodě bez naší pomoci?

Klokani by v našich podmínkách určitě celoročně přežili. S největší pravděpodobností by zůstali někde v lese a v zimních měsících by využili štědrosti myslivců a využívali lesní krmelce.

Děkuji Vám za rozhovor.

Také děkuji.

Zajímavé dotace

Podpora biodiverzity

Pokračujeme dnes již pravidelnou rubrikou přehledu *Zajímavé dotace*, kde se Vám snažíme vybrat a přehlednou formou odprezentovat to nejzajímavější, co nabízí svět dotací směřujících na podporu stavu životního prostředí, přírody, krajiny, biodiverzity.

V minulých číslech jsme se převážně orientovali na dotační výzvy vypisované nebo administrované centrálními orgány státní správy, tedy ministerstvy. A to, ať už se jednalo o peníze z národních nebo evropských zdrojů. V tomto čísle si poprvé představíme titul vypisovaný z prostředků daleko bližších, tedy regionálních - krajských. A protože náš ústav **Společnost pro zachování a obnovu biodiverzity** (www.scrb.org) sídlí v Pardubickém kraji, začínáme logicky také v Pardubickém kraji.

Druhá představená výzva již bude z Operačního fondu životního prostředí, štedře financovaného programu zejména ze zdrojů Evropské unie. Zde však musíme konstatovat, že otevření větší části výzev se očekává ve 3. a 4. Q roku 2023. Nyní je zde většina výzev zaměřena logicky na úspory energií v budovách, zachytávání vody apod.

Zajímavé dotace

Podpora biodiverzity

Podpora včelařů v Pardubickém kraji

- A) Podpora začínajících včelařů
- B) Obnova úlů v souvislosti s nařízenou likvidací - mor včelí
- C) Obnova včelstev po otravě

Předkladatel:

Krajský úřad Pardubického kraje, odbor ŽP a Zemědělství

Termíny:

- Program je vyhlášen každoročně
- A) do 31.1.2023
- B) do 30.9.2023
- C) do 30.9.2023
- Pro rok 2024 se vyhlášení výzev předpokládá 4 Q / 2023

Alokovaná částka:

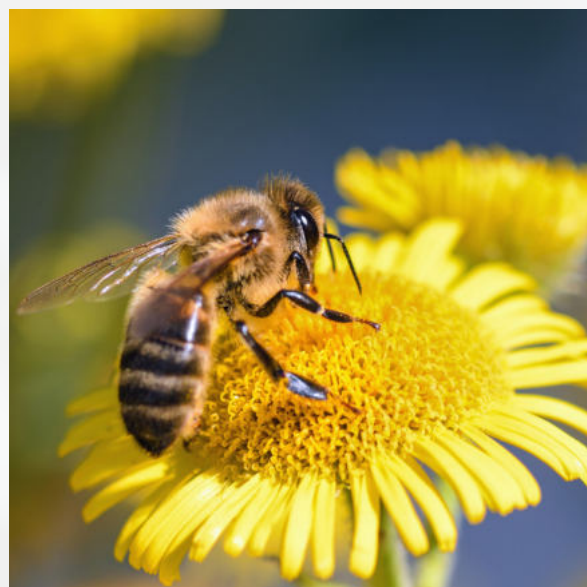
615.000 Kč v roce 2023

Míra příspěvku:

- A) Min. 12.000 Kč, Max. 15.000 Kč - až 70 % míra dotace
- B) Max. 2700 Kč / úl - až 70 % míra dotace
- C) Max. cena nového včelstva je 1400 Kč - až 70 % míra dotace

PARDUBICKÝ KRAJ

Zajímavé dotace

Podpora biodiverzity

Kdo může žádat:

Pouze fyzická osoba, nikoli podnikatel v oblasti zemědělství.

Co je možné podpořit:

A) Dotační prostředky budou poskytovány pouze na neinvestiční akce, konkrétně na:

- Pořízení 3 včelstev prostých včelího moru,
- Pořízení 3 nových nastavkových úlů se 3 nastavky, oddělitelným dnem, víkem, mateří mřížkou a příslušenstvím (tj. rámky nebo přířezy a 10 kg mezistěn),
- Pořízení včelařských potřeb a pomůcek a
- Absolvování vzdělávacího programu pro začínající včelaře

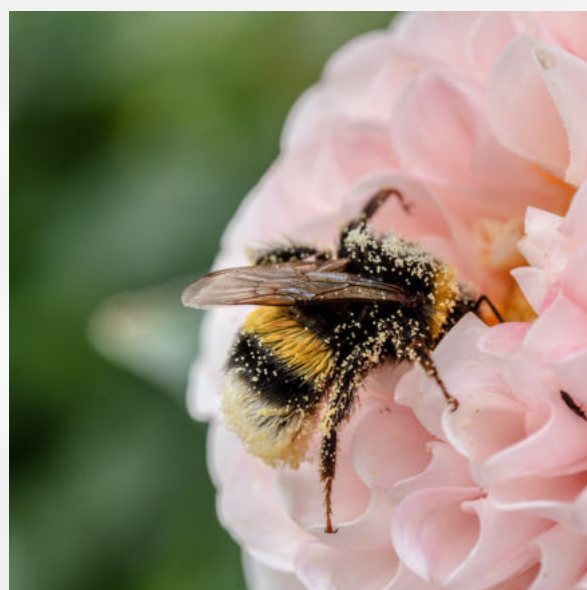
B) Obnova úlů v souvislosti s nařízenou likvidací v důsledku včelího moru.

C) Obnova včelstev v důsledku prokazatelné otravy po zásahu chemického přípravku na ošetření nebo ochranu porostu rostlin.

Komentář SCRB:

Nikterak výrazně alokovaná výzva, avšak každý rok zvládne uspokojit i nižší desítky žadatelů.

Velkým plusem u všech krajských dotací je velmi nízký nárok na administraci, kdy zpravidla stačí jedna nenáročná žádost.

Zajímavé dotace

Podpora biodiverzity

32. Výzva Ministerstva životního prostředí

Veřejná zeleň a eliminace odvodňovacích zařízení v krajině

Předkladatel:

Státní fond životního prostředí

Operační program:

Operační program Životní prostředí 21-27

Základní popis zacílení:

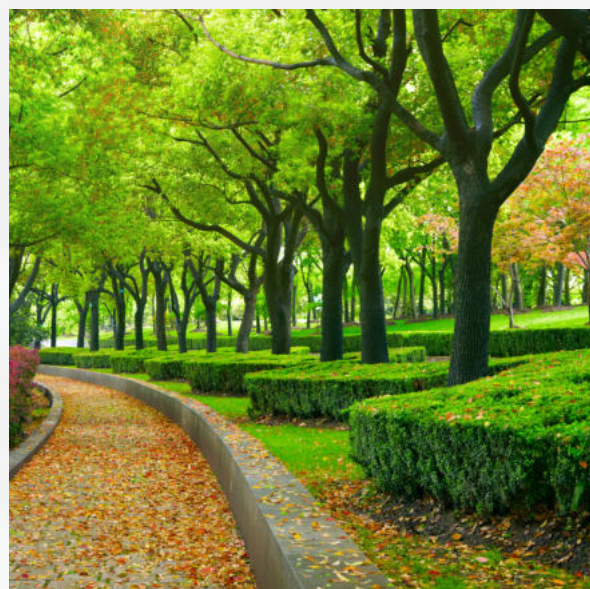
Výzva je určena pro projekty revitalizace sídelní zeleně prostřednictvím zachování, obnovy či zvyšování počtu a rozlohy ploch (a prvků) zeleně ve veřejném prostoru. Výzva také cílí na aktivity vedoucí k omezení negativní funkce odvodňovacího systému anebo prvků povrchového odvodnění.

Termíny:

- zahájení příjmu žádostí: 18.1. 2023
- ukončení příjmu žádostí: 20. 9. 2023, 20:00, nejpozději však do vyčerpání alokace

Alokovaná částka:

200 mil. Kč (na každou z aktivit 100 mil. Kč)

Zajímavé dotace

Podpora biodiverzity

32. Výzva Ministerstva životního prostředí

Míra podpory na jeden projekt:

85 - 100 %

Jaké aktivity je možné podpořit:

- Zakládání a obnova veřejné sídelní zeleně
- Odstranění či eliminace negativních funkcí odvodňovacích zařízení v krajině

Kdo může žádat:

Obce, kraje, školy, příspěvkové organizace, obchodní společnosti, fyzické osoby podnikající i nepodnikající a další subjekty.

Povinný posudek AOPK k záměru.

Komentář SCRB:

Evropské dotační programy jsou často náročné na administraci žádosti a následně také na administraci udržitelnosti.

V tomto konkrétním případě se však jedná o skvělou příležitost především pro města a obce budovat zeleň v intravilánech.

Odborníci ze Společnosti pro zachování a obnovu biodiverzity Vám případně s administrací žádosti rádi pomohou.

Nabídka spolupráce

Zeleň v intravilánu

Potřebujete - li pomoci s projektem týkajícím se zeleně nebo vody v intravilánu obce, obraťte se na info@scrb.rog nebo volejte Radku Hojnou na telefonní číslo 605 251 439.

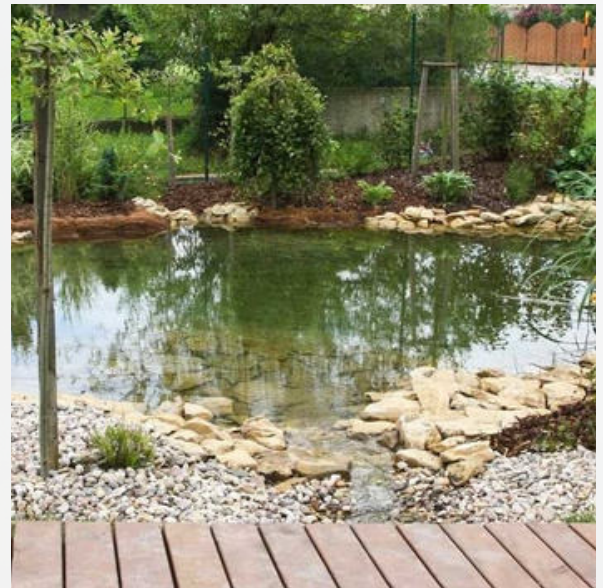
Máte - li již projekt hotový a chcete pomoci s realizací Vaší obecní zeleně, realizací vodoteče nebo údržbou, pište na hojny@zahradaharta.cz nebo volejte Luděkovi Hojnému na 731 518 418.

Nabídka spolupráce

Zeleň v intravilánu

Chovatelství

Odkaz minulosti, koncept budoucnosti

V rámci jedné z posledních kapitol Harteckého žurnálu bychom se s Vámi rádi podělili o náš pohled na chovatelství a jeho základní principy. Volně tak navazujeme na předchozí článek týkající se našeho vymezení proti připravované evropské legislativě tzv. pozitivních seznamů chovu zvířat. V tomto článku se však nechceme negativně vymezovat, nýbrž chceme Vám ukázat důvody, proč je podle nás možnost volně chovat zvířata tak moc důležitá.

Na úvod pár střípků z historie. Chovatelství zvířat v soukromých chovech v České republice má dlouhou historii, která sahá až

do předminulého století. První soukromá chovatelská zařízení vznikala zejména v 19. století a byla zaměřena na chov hospodářských zvířat, jako jsou skot, prasata a drůbež. Tyto chovy sloužily k produkci mléka, masa a dalších potravinových produktů.

V průběhu 20. století došlo k rozšíření chovu zvířat v soukromých chovech na domácí mazlíčky a exotická zvířata. Lidé začali chovat psy, kočky, králíky, ptáky a další zvířata jako společníky či pro zálibu. Soukromá chovatelská zařízení se specializovala na konkrétní druhy zvířat a začala se rozvíjet i oblast chovu exotických druhů, jako jsou plazi a ptáci. To nabylo na intenzitě po pádu komunistického režimu díky rozšířeným možnostem cestovat.

V průběhu času se také zlepšovala péče o zvířata a vznikaly organizace a spolky, které se zabývaly ochranou zvířat a chovem v souladu se zákonem. V České republice dnes působí řada chovatelských organizací, které sledují a regulují chov zvířat v soukromých chovech.

Chovatelství

Odkaz minulosti, koncept budoucnosti

V současné době je chov zvířat v soukromých chovech v České republice regulován zákonem č. 246 / 1992 Sb., Zákon na ochranu zvířat proti týrání. Tento zákon stanovuje podmínky pro chov zvířat, včetně jejich životních podmínek, péče o zdraví a dobré životní podmínky. Kontrola a dohled nad chovatelskými zařízeními je prováděna především státními orgány, jako je Státní veterinární správa a další orgány ochrany přírody.

Chovatelství

Odkaz minulosti, koncept budoucnosti

V posledních letech se také zvyšuje povědomí o etickém a odpovědném chovu zvířat, a lidé se stále více zajímají o původ zvířat a podmínky, ve kterých jsou chována. Tento trend přirozeně vede k vyšším standardům péče o zvířata v soukromých chovech a k zákazu chovu určitých druhů zvířat v soukromých běžných domácnostech bez speciálního vybavení. To vše je za nás naprosto v pořádku a je dobře, že stát nad chovatelstvím dohled vykonává. Pokud bychom však přijali logiku Evropské unie při rozhodování o zpracování pozitivních seznamů zvířat, museli bychom zakázat chov téměř všech druhů zvířat včetně veškerých psů a koček, protože existují tzv. množírny a nezodpovědní lidé – kupci, kteří tento byznys podporují a kterých jsou jen v ČR tisíce. Většinu lidí dnes bohužel nepříjde zvláštní poříditi si psa nebo kočku bez průkazu původu.

A jaké jsou vlastně dopady soukromého chovatelství na stav biodiverzity? Vliv soukromého chovatelství na rozvoj biodiverzity živočišných druhů může být různorodý a závisí na konkrétních podmínkách, praktikách a cílech chovatelů. Za nás většina aspektů soukromého chovatelství může mít pozitivní dopad na biodiverzitu, ale abychom byli féroví, má to samozřejmě i svá potenciální rizika, která však lze eliminovat správným přístupem.

Jaké jsou ty nejzásadnější pozitivní dopady soukromého chovatelství?

1. Zachování ohrožených druhů: Soukromí chovatelé mohou hrát důležitou roli při zachování ohrožených druhů, které by jinak mohly být vystaveny riziku vyhytnutí. Tím, že se zaměřují na chov a rozmnožování ohrožených druhů, mohou přispět k jejich ochraně a obnově populací.
2. Diverzifikace chovných programů: Soukromé chovatelství může přispět k diverzifikaci chovných programů a genetickému bohatství živočišných populací. Chovatelé se často specializují na specifická plemena nebo

Chovatelství

Odkaz minulosti, koncept budoucnosti

nebo vzácné druhy, čímž přispívají k udržení různorodosti genetického materiálu.

3. Vzdělávání a osvěta: Mnoho soukromých chovatelů se také angažuje v edukaci a osvětě veřejnosti ohledně ochrany a důležitosti biodiverzity. Tím přispívají k povědomí o významu ochrany živočišných druhů a jejich přirozeného prostředí.

Na stranu druhou, existují i potenciální rizika chovatelství. Zajímavé však je, že se jedná ve většině případů o potenciální druhou stranu mince právě těch největších pozitiv výše zmíněných. Tedy ve 100 % jim lze předcházet.

1. Genetická homogenizace v rámci jednoho chovu: Pokud se soukromí chovatelé zaměřují pouze na omezený počet plemen nebo populací zvířat, může dojít ke genetické homogenizaci a ztrátě genetické diverzity. To může snížit odolnost populace vůči nemocem a změnám prostředí.

2. Riziko úniku invazivních druhů: Někdy může soukromé chovatelství představovat riziko úniku invazivních druhů do přírodních ekosystémů. Pokud nedojde k adekvátnímu zabezpečení chovných zařízení, mohou se zvířata dostat ven a stát se invazivními,

Chovatelství

Odkaz minulosti, koncept budoucnosti

což může mít negativní dopad na místní biodiverzitu.

Nejedná se však o pravidlo, kvůli kterému je třeba celý princip chovatelství zbourat až k základům. Jedná se pouze o riziko, kterému lze předcházet dodržováním pravidel chovu.

Co však s jistotou můžeme tvrdit, je, že se zákazem soukromého chovatelství se nezmění poptávka po jednotlivých chovaných živočišných druzích. Argumentace Evropské unie v rámci jejího usnesení o přípravě pozitivních chovů je mj. taková, že některé soukromé chovatelské aktivity mohou podporovat nelegální obchod

se zvířaty a tím ohrožovat populace divokých druhů. Pokud je pak poptávka po exotických nebo vzácných zvířatech v soukromých chovech vysoká, může to vést k nekontrolovanému odlovu z přírody. Jinými slovy, EU věří, že se zákazem chovu většiny druhů zvířat po nich mezi chovateli klesne poptávka.

Pravda je však přesně opačná - právě zákaz taková zvířata volně chovat v rámci soukromých chovů (s možností tranzice zvířat v rámci jednotlivých chovů) povede k rapidní akceleraci poptávky soukromníků po těchto zvířatech z volné přírody a tím pádem dojde k většímu objemu jejich nelegálního odlovu právě ve volné přírodě. Dovolte nám možná nepopulární, leč názorný příklad. Byl ustanoven zákaz chovu lišek v liščích farmách. Došlo tedy k hromadnému vybití milionů kusů zvířat po Evropě. Myslíte si, že tím poptávka po kožešinách a kožiších na trhu klesla? Neklesla, nebyl proto důvod, lidé mají prostě něco v

Chovatelství

Odkaz minulosti, koncept budoucnosti

oblíbě a chtějí si to koupit. A jaký to mělo důsledek? S neustálou poptávkou po kožiších, ale jejich akutnímu nedostatku se jejich cena dramaticky zvedla, řádově o stovky %. A dá se předpokládat, že dále poroste, kožich je najednou investiční záležitostí.

A jaký má následek toto? Přeci ten, že se najednou lovcům na severu vyplatí lehnout si na pár dní do zmrzlé přírody a čekat na vhodný výstřel. Protože vědí, že najednou dostanou zaplaceno násobně více, než v době, kdy liščí farmy existovaly. A volná příroda tím trpí.

Nechceme tím říct, že soukromý chov a farmy jsou nárazníkem před činností soukromých lovců zvířat ve volné přírodě, ani nechceme podporovat chov lišek na kožichy, pouze poukazujeme na faktické dopady zákazu chovu zvířat v soukromých chovech na život ve volné přírodě a tím i celkovou biodiverzitu.

Opakujeme však, že je důležité, aby soukromí chovatelé vždy dodržovali etické standardy a pracovali v souladu s ochranou biodiverzity a trvalou udržitelností. Spolupráce s odborníky, dodržování právních předpisů a vzdělávání jsou klíčové pro minimalizaci negativních dopadů a maximalizaci přínosů soukromého chovatelství pro biodiverzitu živočišných druhů.

Pokud sdílíte naše vize a myšlenky, ještě jednou Vás vyzýváme k připojení do EAPK pro boj proti omezování soukromého chovatelství.

<https://www.scrb.org/eapk/>

Rozhovor

Tomáš Zdechovský

Vážení čtenáři Harteckého žurnálu, v závěrečném článku čísla Vám přinášíme exkluzivní rozhovor s poslancem Evropského parlamentu, panem Tomášem Zdechovským, právě k tématu přijímání tzv. pozitivních seznamů chovu zvířat v EU.

Vážený pane poslanče, jste Vy sám osobně chovatel / pěstitel a zasahuje Vás daná chystaná norma v tomto fyzickém smyslu osobně?

V současnosti nejsem chovatelem žádných podobných zvířat. Maminka má psa Míšu, kterého jezdíme s dětmi navštěvovat. Takže mě tato legislativa osobně nijak neovlivňuje. To ale neznamená, že s vytvořením tzv. pozitivních seznamů zvířat souhlasím.

Co je hlavní motivací EU pro přijetí takových norem?

Tím hlavním argumentem je, že chce EU ztížit život pašerákům, zakázané obchodování se zvířaty je čtvrtým největším trhem. Tím druhým je, že chtějí zároveň omezit expanzi nepůvodních druhů do naší krajiny a bojovat proti infekcím zoonózám. Jednoduše chtějí omezit chov tzv. divokých zvířat. A zároveň sjednotit seznamy napříč státy, protože každá země to má jinak, respektive některé takové seznamy vůbec nemají.

Jaký orgán EU má přípravu na starost a jaký je plánovaný harmonogram příprav?

Rozhovor

Tomáš Zdechovský

Evropský parlament se tím začal zabývat už minulý rok, kdy na základě tří organizací, které se zabývají ochranou zvířat, přijal usnesení, v němž vyzval Komisi, aby vypracovala studii, jestli by se měl celoevropský seznam pozitivních zvířat vytvořit. Sedm členských států už takový seznam má. Jenže podle všeho z toho usnesení nevyplývá, aby Evropská komise vypracovala nařízení či směrnici, tedy něco, co bude platit v celé EU. Vybízí jen k vypracování studie. Takže je nyní na Evropské komisi, s čím přijde.

Kde můžeme najít oficiální informace EU o stavu příprav této legislativy?

V současnosti má probíhat diskuze. Nepodařilo se mi zjistit, jestli Evropská komise už zahájila studii, na základě které se určí, jaké kroky se dále podniknou. Budu proto v nejbližších dnech interpelovat Komisi, aby mi sdělila, co se vlastně aktuálně v této záležitosti děje.

Jaký právní akt má být výsledkem? A bude po jeho potenciálním schválení závazný pro všechny členské státy?

Pokud by došlo k vytvoření legislativního návrhu, pak by se musela Komise shodnout s Evropským parlamentem a Radou. Výsledné stanovisko by bylo závazné. Tiskový mluvčí ministerstva zemědělství Vojtěch Bílý uvedl, že pokud se státy na jednotné podobě seznamu dohodnou, začne platit v roce 2027.

Týká se chystaná příprava legislativy „pouze“ savců nebo je rozšířena na všechny druhy zvířat včetně ptáků, plazů, ryb a obojživelníků, případně i bezobratlé?

Mělo by jít o všechny druhy zvířat. V tuto chvíli je ale těžké předvídat, jaká konkrétní zvířata tam budou.

Pokud bychom připustili budoucí existenci takových neblahých norem, kde přesně udělat tzv. čáru?

Rozhovor

Tomáš Zdechovský

Jinými slovy - kdo a jak určí, která zvířata do seznamů patří a která již nikoli?

To je právě ta oprávněná kritika. Nevím, na základě čeho se to určí. Kdo a proč to určí. To chci vědět. Jinak nemá cenu žádné seznamy zavádět.

Některé členské státy (např. Nizozemí) se k přijetí podobných seznamů zvířat uchýlily již dříve - máte zprávy o tom, například od kolegů europoslanců, že by přijetí norem daným zemím v něčem prospělo a přineslo kýžený výsledek?

Právě v Nizozemsku to podle všeho dopadlo fiaskem. Pozitivní seznam zvířat v

Nizozemsku začal platit v roce 2015, ale dlouho nevydržel, v roce 2017 jej totiž zrušil soud kvůli špatně podloženým důvodům, proč je na seznamu pouze 51 druhů savců.

Jak se na tzv. pozitivní seznamy zvířat díváte Vy osobně? Jste zastáncem nebo spíše odpůrcem záměru?

Aktuálně nejsem zastáncem. Z mého pohledu chybí robustní dopadová studie, která by jasně pojmenovala problémy a vyčíslila škody a nastínila vhodná řešení. Zatím je to jen o tom, jak moc silně křičí aktivisté a lobbisté z jedné strany.

Jaké jsou důvody Vašeho postoje?

To jsem víceméně řekl v předchozí odpovědi. Chci vidět opravdu nezávislou studii s dopady.

Rozhovor

Tomáš Zdechovský

Co se stane, když seznam zavedeme, jaký to bude mít dopad například na biodiverzitu, na chovatele, a co se stane, když žádný seznam nevznikne. K jakým podvodům dochází, jak často a jaká je odhadovaná částka těchto podvodů či obchodů. Chci slyšet argumenty odborníků. Už dávno jsem přestal naskakovat na to, jak hlasitě křičí jedna ze stran.

Jaké podle Vás bude mít potenciální přijetí norem dopady? Souhlasíte s tím, že přes přání otce myšlenky bude mít přijetí negativní dopady především na stav biodiverzity v Evropě, potažmo ve světě?

Je to jeden z relevantních argumentů, který zaznívá a s kterým souhlasím. Jelikož nejsem odborníkem na tuto problematice, tak chci slyšet fakta od lidí, kteří tomu opravdu rozumí.

Jeden z argumentů pro přijetí legislativy spočívá ve zmírnění škod, které ve volné přírodě páchají invazivní druhy zvířat. Opravdu náklady na řízení a kontrolu těchto škod vychází EU na 12 mld. EUR za rok? A i když by se nyní zakázal chov a tím i dovoz těchto druhů, není pravděpodobné, že se škody zásadně nezmírní (protože invazivní druhy, které škody páchají, již v přírodě fyzicky jsou)? Nehledě na to, že dle našeho postoje nejde primárně o problém výskytu invazivních druhů, jako spíše problém nezodpovědných chovatelů, kteří je svou činností nebo naopak nečinností vypustí do přírody.

Nevím, kde jste k tomuto číslu došel. Podobnou cifru jsem nezaznamenal.

Rozhovor

Tomáš Zdechovský

Jen to podtrhuje to, co jsem říkal. Bez velké dopadové analýzy nemá cenu zavádět nějaké seznamy. Byla by to střelba do vlastní nohy. Nechceme jít scénářem Nizozemska.

Ve spolupráci se stovkami dalších chovatelů v ČR jsme v reakci na přípravu legislativy založil Asociaci evropských chovatelů a pěstitelů (EAPK – European Association of Private Keepers), která aktuálně připravuje kromě vlastních prezentačních materiálů a informačního webu také informační „ofenzivu“ směřující proti chystaným normám. Na jaké úrovni a u jaké instituce by podle Vás bylo nejvhodnější a nejúčinnější vést dialog o zmírnění nebo zrušení těchto normativů?

Doporučil bych se obrátit přímo na Komisi, potažmo na příslušná ministerstva, pod které tato problematika spadá, tedy ministerstvo zemědělství, a na své europoslance. Nejlépe na ty, kteří se touto problematikou zabývají v příslušných výborech.

Děkuji Vám za rozhovor.
Také děkuji za rozhovor.

Závěrem

Děkujeme, že jste s námi.

Vážení čtenáři,

děkujeme, že jste věnovali čas čtení našeho žurnálu a dočetli jej opět až sem.

Je pro nás příslibem, že to pro Vás snad nebyl zcela marný čas.

Slibujeme, že v příštím vydání se budeme snažit být zase o něco lepší a přinést Vám opět zajímavé info ze světa úspěšných environmentálních projektů a všeho příbuzného.

Úplným závěrem - je nám jasné, že ne všechno se k nám vždy dostane, že také můžeme něco přehlédnout. Pokud byste tedy měli jakýkoli námět na zlepšení našeho žurnálu nebo chtěli sami přispět článkem, budeme jenom rádi.

Obracet se na nás můžete skrze kontakt info@scrb.org.

Sledujte nás

Sledovat nás můžete také skrze vybrané sociální sítě.

<https://www.facebook.com/hartekastezka>

biodiversity_cr

Partneři

